

SANTUARI DE CABRERA I PLA D'AIATS

Garrotxa/Osona

La Serra de Cabrera i el Pla d'Aiats, envoltats de cingles especialment alts als vessants ponentí i meridional, separats entre sí pel pregon coll del Bram i coronats amb allargassats altiplans, formen un perfil característic fàcilment recognoscible des de la llunyania.

Són el sostre de la comarca natural a la que Cabrera dóna nom: el Collsacabra o Cabrerès, de morfologia caracteritzada per aquest tipus de relleus tabulars, coronats per planells —calms— tallats abruptament per cingles. Fan de termenal entre la Vall d'en Bas (Garrotxa) i Cantonigròs (Osona).

A les obagues hi predomina la fageda i al solell la roureda de roure martinenc. Per això és molt recomanable visitar-los a la tardor, per la vistositat amb que s'engalanen els boscos. Camí d'Aiats també hi trobarem una bona boxeda amb alguns bons exemplars de grèvol.

Malgrat l'abruptesa de la contrada, diversos camins hi pugen des de tots els vessants, superant curts però sobtats pendents. Segueixen dos itineraris que recorren alguns d'aquests camins.

Des de Falgars d'en Bas per la Faja i retorn pel coll Sabastida

Distància	11 km
Desnivell acumulat	654 m
Nivell de dificultat	moderat
Data	16 de gener de 2019
Cartografia	Ed. Alpina. La Vall d'en Bas i les Preses (1:15000)
Punts per a GPS	https://ca.wikiloc.com/rutes-senderisme/santuari-de-cabrera-i-pla-daiats-32369585

Aquest itinerari circular hi accedeix pel vessant llevantí. A banda de la dificultat foel fort pendent, cal tenir en compte que bona part de l'itinerari no és senyalitzat, especialment a la baixada. Els camins estan perfectament representats al mapa, però a la zona n'hi conflueixen diversos i algunes entrades no són prou evidents.

Accés

A Falgars d'en Bas s'hi accedeix per una estreta carretera enquitranada de 9 quilòmetres que parteix just del punt quilomètric 34 de la C-153 entre Vic i la Vall d'en Bas. Hi ha una pista que parteix de prop dels Hostalets d'en Bas però és privada i tancada.

Falgars d'en Bas (945m)

Nucli del terme de la Vall d'en Bas, situat al caire d'un altiplà, envoltat de cingles que s'alcen sobre els Hostalets d'en Bas, amb un desnivell de prop de cinc-cents metres.

Hi ha una església romànica dedicada a Sant Pere que, tot i les posteriors modificacions, conserva la seva estructura original. Consta com a parròquia al segle XI. Es diu que va patir els efectes del terratrèmol de la Candelera de 1428, però bé podria haver-se vist afectat pels de l'any abans, amb epicentres a Olot i Amer.

Al costat de l'església hi ha el mas de la Coromina, dedicat a la ramaderia i l'agroturisme.

Prenem un camí poc definit per davant de l'església vers ponent (W) on hi ha un indicador vers «Cabrera». Més endavant ja resulta més evident, hi ha un parell d'indicadors més i sobretot fites que ens acompanyaran fins als Plans de la Faja.

Plans de la Faja (1102m)

Creuem la pista entre la Freixeneda i el Coll del Bram i enfilem per un camí ben fressat i senyalitzat amb puntura groga, serpentejant per entremig de la Baga de la Faja. Fortíssim pendent que ens obligarà a ajudar-nos amb les mans per salva alguna graonada. Ja ben amunt creuem dos camins travessers i atenyem el carener que prenem a l'esquerra per enfilem-nos al turonet on hi ha una taula d'orientació i un vèrtex geodèsic. En aquest punt s'hi van localitzar vestigis —cisterna i el basament d'una torre circular— de l'antic castell de Cabrera (*castrum de Capraria*). Documentat d'ençà el 992, consta com a castell termenat que dominava els termes de Sant Julià de Cabrera, Santa Maria de Corcó i part dels de Pruit, Rupit i Falgars d'en Bas. El primer senyor del castell de qui hi ha notícia documental és Gausfred, que visqué allà per l'any 1002. La cabra és el símbol heràldic dels vescomtes de Cabrera que esdevingueren un poderós llinatge de militars i terratinents. Magnífica talaia que forneix una panoràmica de 360°. En dies clars s'hi pot albirar des de l'Albera al Port del Comte i des del Pirineu a Montserrat.

Santuari de Cabrera (1296m)

Alçat sobre l'antiga ermita del castell, documentada d'ençà el 1144. Castell i ermita varen esfondrar-se durant els terratrèmols de 1427. L'ermita es va reconstruir i s'hi varen fer moltes reformes posteriorment. Al costat hi ha l'hostatgeria, construïda el segle XVIII. Actualment hi funciona un restaurant els caps de setmana. Per sota el santuari prenem el camí que s'adreça (S) al carell del cingle meridional i baixem per les escales que salven un desnivell d'un centenar de metres.

Coll del Bram (1170m)

Cruïlla de camins amb diversos indicadors. Al mapa excursionista s'anomena Collet de Cabrera. Prenem direcció al Pla d'Aiats, per l'obaga. Travessem un pas protegit amb una sirga i atenyem el coll d'Aiats (coll de Bram al mapa excursionista). Hi ha un petit rètol en un arbre. Prenem el camí de l'esquerra deixant el de Cantonigròs i comencem a enfilem-nos en moderat pendent per un antic i bell camí entremig d'una magnífica boixeda que ens mena a la carena.

Pla d'Aiats (1270m)

Altiplà més gran que el seu veí de Cabrera (amida 920m per 250 al punt més ample). Envoltat de pineda i recobert de falgueres. El travessem (SE) fins al Pla Xic, al caire del cingle meridional que és on podem gaudir d'una bona perspectiva. Continuem camí resseguint el carell del cingle (NE i N) fins que comencem a davallar (NNW) en fort pendent fins al coll Sabastida, al peu del puig homònim, on continuem baixant a mà dreta, en fortíssim pendent, fins atènyer una pista sobre la cabana de Santcrist, a la que ens adrecem fent drecera, fora de camí. Per una pista baixem (NE) al Pla de les Soques. Per corriol, continuem en la mateixa direcció fins al torrent de la Codina, on sortim sobre una pista que ens mena a la carretera d'accés a Falgars, que prenem a mà esquerra prop d'un espectacular salt d'aigua.

Mirador del Sallent de la Coromina (925m)

Espectacular salt per on salva el cingle, amb un desnivell de 130 metres, el torrent de la Faja, una de les fonts que nodreixen la capçalera del Fluvià.

Des de Sant Julià de Cabrera per la Serrica i retorn pel Collet de cal Vidrier

Distància	7,2 km
Desnivell acumulat	428 m
Nivell de dificultat	fàcil
Data	15 de novembre de 2012
Cartografia	Ed. Alpina. La Vall d'en Bas i les Preses (1:15000)
Punts per a GPS	http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=13872413

Aquest altre itinerari circular, més curt que l'anterior, solament puja a Cabrera. Ho fa pel vessant ponentí amb alguns passos equipats que, malgrat això i el fort pendent, no és pas dificultós. Davalla pel vessant llevantí i és senyalitzat en bona part.

Accés

A Sant Julià de Cabrera s'hi accedeix des de la C-153 entre Vic i la Vall d'en Bas. Poc més enllà del punt quilomètric 21 (abans de Cantonigròs, en direcció a la Vall d'en Bas) i just després d'un revolt i un pont, es pren un camí (indicat) pavimentat a mà esquerra, durant tres quilòmetres.

Sant Julià de Cabrera (945m)

Nucli central d'un veïnat disseminat, situat al peu de la Serra de Cabrera, format per masies aïllades, agrupades al voltant del que havia sigut la seva parròquia.

Hi ha un rètol "A Cabrera—pel Coll de Bram—per la Serrica, arriscat" (1). Prenem aquest darrer camí que, vers el nord, aviat s'encara al cingle. És rosi i té passos equipats amb grapes que ens ajuden a superar-los. Però no el considerem pas difícil. Hi ha senyals de pintura.

Sobre un esquenall atenyem una bifurcació (rètol). Per l'esquerra surt el camí que, pel Mal Pas i la Baga de la Faja, revolta la serra a mitja alçada. Anem a la dreta pujant encara fort fins al Pla del Prat on el pendent s'acaba i baixem a buscar el pas de l'Osca.

- (1) Per la dreta aniríem al coll de Bram (collet de Cabrera al mapa excursionista) on el camí de les Escales, protegit amb baranes, mena al santuari guanyant el cingle meridional. És el pas més habitual per accedir-hi.

L'Osca (1296m)

Osca, en una de les accepcions del mot, és un pas estret i acinglerat en una serra. I l'indret és talment així: un grau protegit amb passamans, a l'estret pas que uneix l'esperó a la resta de la serra.

Un camí a mà esquerra puja al turonet on hi ha una taula d'orientació i un vèrtex geodèsic. En aquest punt s'hi van localitzar vestigis —cisterna i el basament d'una torre circular— de l'antic castell de Cabrera (*castrum de Capraria*). Documentat d'ençà el 992, consta com a castell termenat que dominava els termes de Sant Julià de Cabrera, Santa Maria de Corcó i part dels de Pruit, Rupit i Falgars d'en Bas. El primer senyor del castell de qui hi ha notícia documental és Gausfred, que visqué allà per l'any 1002. La cabra és el símbol heràldic dels vescomtes de Cabrera que esdevingueren un poderós llinatge de militars i terratinents.

Santuari de Cabrera (1300m)

Alçat sobre l'antiga ermita del castell, documentada d'ençà el 1144. Castell i ermita varen esfondrar-se durant els terratrèmols de 1427. L'ermita es va reconstruir i s'hi varen fer moltes reformes posteriorment. Al costat hi ha l'hostatgeria, construïda el segle XVIII. Actualment hi funciona un restaurant els caps de setmana.

Baixem pel camí de les Marrades, empedrat i esglaonat, que davalla pel vessant llevantí. Creuem el que circumval·la el cingle a mitja alçada, entre el Mal Pas i les Escales.

A partir d'aquí el pendent és molt fort per entremig de la Baga de la Faja. Està senyalitzat amb pintura groga.

Plans de la Faja (1093m)

Sortim sobre uns plans dedicats al pasturatge, on hi passa una pista que prenem a mà esquerra, per revoltar la serra en sentit contrari a les busques.

Al coll de Freixeneda entrem a la baga i caminem bona estona per dins la fageda, fins al coll de can Vidrier (rètols indicadors i panell) des de on, ben aviat, retornem al punt de sortida.